

Diarienummer: 2025/01476

Inskickat: 2026-03-06

Ansvarig tjänsteman: Jenny Hagberg

Från:

Svensk Dagligvaruhandel

Till:

Livsmedelsverket

Enheten för internationell samordning

Mia Spångberg

Remiss gällande Råd om koffein till barn och ungdomar – Om energidrycker, kaffe och andra koffeininnehållande produkter Dnr 2025/01476

Svensk Dagligvaruhandel är branschorganisationen för dagligvaruhandeln i Sverige. Våra medlemsföretag är Axfood AB, City Gross AB, Coop Sverige AB, ICA Sverige AB, Lidl Sverige KB och Livsmedelshandlarna. Tillsammans står vi för drygt 95 % av dagligvaruhandeln i Sverige, med butiker över hela landet. Dagligvaruhandeln sysselsätter runt 95 000 personer, varav en tredjedel är unga (15-24 år).

Remissvar från Svensk Dagligvaruhandel

Svensk Dagligvaruhandel tackar för möjligheten att lämna synpunkter på aktuellt förslag/rapport och vill framföra följande.

Varför skulle råden få effekt?

Den centrala frågan är vilket problem de nya råden förväntas lösa som inte redan omfattas av befintliga åtgärder. Livsmedelsverkets rekommendationer syftar till att ge vägledning till föräldrar och andra vuxna. Samtidigt är det oklart hur råden i praktiken ska bidra till minskad konsumtion. Redan 2006 infördes krav på märkning av produkter med hög koffeinhalt genom EU:s regelverk om närings- och hälsopåståenden. Produkter som innehåller mer än 15 mg koffein per 100 ml måste märkas med uppgift om hög koffeinhalt. Därtill har Svensk Dagligvaruhandel sedan flera år en frivillig branschöverenskommelse om att inte sälja energidrycker till barn och ungdomar. Trots dessa åtgärder fortsätter konsumtionen att öka.

Problemet förefaller därför inte vara avsaknad av rekommendationer, även om överenskommelsen inte omfattar hela branschen. Utmaningarna ligger snarare i efterlevnad, sociala normer och produkternas tillgänglighet. Erfarenheten tyder på att informationsåtgärder i sig har begränsad effekt på ungas konsumtionsbeteende. Om märkning och tidigare informationsinsatser inte har lett till minskad konsumtion, finns det skäl att ifrågasätta om ytterligare generella råd kommer att få avsedd effekt. Om syftet är att minska barns och ungdomars totala koffeinintag kan det finnas anledning att föra en bredare diskussion om samtliga koffeinkällor

och om vilka styrmedel som faktiskt påverkar konsumtionsmönster. Ett ensidigt fokus på koffeinhalten i energidrycker riskerar att bli alltför snävt. Barn och ungdomar får även i sig koffein via läsk, te, kaffe och choklad. Det är den samlade exponeringen som är relevant ur ett hälsoperspektiv.

Otydlighet kring definition av energidryck

SvDH ställer sig frågande till varför rapporten innehåller en arbetsdefinition från 2018 års rapport om energidryck.

En dryck som marknadsförs som energidryck, eller har ett högt koffeininnehåll (mer än 15 mg/100 ml) oavsett källa, undantaget drycker som baseras på kaffe, te, kaffeextrakt eller teextrakt, vilkas beteckning innehåller orden "kaffe" eller "te".

Denna avviker från den definition som anges på SLV:s hemsida. Den definition som återfinns på hemsidan är den som tagits fram inom ramen för branschens överenskommelse.

Med energidryck avses en läskedryck som är sötad med socker eller sötningsmedel och som innehåller tillsatser av koffein (över 15 mg/100ml). Kan också innehålla andra uppiggande ämnen tex ginseng, guarana, taurin, B-vitaminer.

För att undvika förvirring och säkerställa en enhetlig tillämpning är det av stor vikt att samma definition används genomgående i alla relevanta dokument och kanaler.

Behov av mer konkreta och målgruppsanpassade råd

Svensk Dagligvaruhandel vill betona vikten av att råden utformas på ett mer konkret och lättbegripligt sätt för den avsedda målgruppen. För att uppnå önskad effekt behöver rekommendationerna vara tydliga, pedagogiska och praktiskt tillämpbara. I detta sammanhang vill vi särskilt hänvisa till det danska rådet som ett gott exempel på hur vägledning kan utformas mer rakt och målgruppsanpassat.

Behov av ett specifikt råd om energidrycker

SvDH anser att råden bör kopplas tydligare till energidrycker som produktkategori. I praktiken är det dessa produkter som är i fokus för diskussionen, och det är också i relation till dessa som flera relevanta riskfaktorer aktualiseras.

Svensk Dagligvaruhandel hade helst sett ett separat råd som enbart behandlar energidrycker. Ett ensidigt fokus på koffein riskerar att bli alltför snävt.

Energidrycker innehåller (enligt SvDH:s definition), utöver koffein, även andra ämnen och egenskaper som är relevanta ur ett folkhälsoperspektiv, såsom:

- andra uppiggande ämnen,
- höga sockerhalter i vissa produkter,
- surhetsgrad som kan bidra till frätskador på tandemaljen,
- konsumtionsmönster kopplade till just denna dryckeskategori.

Om rådet enbart fokuserar på koffein finns en risk att dessa aspekter åsidosätts. Även om ett ensidigt koffeinfokus skulle leda till produkter med lägre koffeinhalt kvarstår andra potentiella problem kopplade till konsumtion av energidryck. Genom att rikta rådet specifikt till energidrycker ges möjlighet att belysa helheten och samtliga relevanta riskparametrar.

Korrigerig av sakuppgifter

Vi vill också uppmärksamma två faktafel vi noterat i rapporten.

Det anges att Svensk Dagligvaruhandels medlemmar står för 95 procent av omsättningen av energidryck. Korrekt uppgift är att Svensk Dagligvaruhandel representerar cirka 95 procent av dagligvaruhandelns totala omsättning – inte 95 procent av omsättningen av energidrycker specifikt.

Ett annat faktafel är uppgiften att Svensk Dagligvaruhandel förespråkar en lagstadgad 18-årsgräns. Läs mer under *Åldersgräns och behov av lagreglering*.

Uppgifter om taurin och ”måttlig konsumtion”

I tabell 3, under avsnittet om taurin, anges att ”måttlig konsumtion bedöms som säker” med hänvisning till EFSA (2015). Mot bakgrund av att konsumtionsmönstren för energidrycker har förändrats sedan dess, är det relevant att ställa frågan om denna bedömning fortfarande är aktuell. Det vore önskvärt med ett förtydligande kring vad som avses med ”måttlig konsumtion” i dagens kontext. Exempelvis: motsvarar detta två burkar per dag, eller en annan mängd? En uppdaterad bedömning, eller ett resonemang kring hur tidigare riskvärderingar förhåller sig till dagens konsumtionsnivåer, skulle stärka rapportens aktualitet och tydlighet.

Åldersgräns och behov av lagreglering

Slutligen vill vi lyfta handelns frivilliga 15-årsgräns för försäljning av energidrycker. Denna branschöverenskommelse har varit ett viktigt initiativ, men riskerar samtidigt att skapa en konkurrensnackdel gentemot aktörer utanför Svensk Dagligvaruhandels medlemskrets som inte tillämpar motsvarande restriktion. Svensk Dagligvaruhandel förordar därför en lagreglering av åldersgräns för köp av energidrycker, för att säkerställa likvärdiga villkor på marknaden. I nuläget finns dock ingen gemensam ståndpunkt inom organisationen avseende vilken åldersgräns som bör gälla.

Svensk Dagligvaruhandel ser fram emot fortsatt dialog i frågan och bidrar gärna med ytterligare underlag vid behov.

Hälsningar
Jenny Hagberg